

Forfatter: Magnússon, Arní

Titel: BREV TIL: Torfæus, Thormod FRA: Magnússon, Arní (1694-07-28)

Citation: Magnússon, Arní : "BREV TIL: Torfæus, Thormod FRA: Magnússon, Arní (1694-07-28)", i *Arne Magnussen - Brevveksling med Torfæus (Þormóður Torfason)*, Nordisk Forlag, s. 178. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001991698-000-shoot-L0019916980000056.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Arne Magnussen - Brevveksling med Torfæus (Þormóður Torfason)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

ARNE MAGNUSSON TIL TORFÆUS. Stettin 28. juli 1694. Access. 8. Egenh. Oblatsegl.

Mange småforretninger, i sig selv ubetydelige, er skyld i, at A. M. først nu opfylder sit lofte om at skrive. I Rostock er intet at se undtagen menneskene, og de fleste af dem kun så og så. I Stettin ser det noget bedre ud, men her er kun lidet at lære, og er de andre tyske universiteter ikke bedre, forstår han ikke, hvad »vore landsmænd fra Danmark« vil her, uden at se og ses. Hvad A. M. har for universitetet at udrette i Stettin, forer ikke til noget, håber derfor snart på tilladelse til at rejse videre ad Sachsen til. I Stettin har han haft til låns et gammelt manuskript, som indeholdt lidt om Svenskerne, men intet »om os«. De svenske er nu begyndt at opdigte gamle sagaer og mønter med rune bogstaver på. To brødre, N. og P. Salan, har 1691 disputeret i Upsala, henholdsvis om et skytisk sværd og det gotiske folks rette hjem; N. citerer hers. 179 Hramers og Hjalms saga med runeskrift, P. et fragment af et rune-manuskript og to i rune-mønter, alt i sa fordærvet islandsk, at løggen er håndgribelig. Dette bedes meddelt Sperling. Nævner Leipzig som næste opholdssted og beder breve sendt gennem Mr. Lerche hos oversekretær Moth, samtidig ønskes et vers i Ynglingatal efter 3 tekster, og underretning, hvorledes det går med T.s anliggender. Her er det umuligt at få nogen boghandler til at forlægge 1 bogstav. Sender hilsen til forskellige. De to brødre Salan er Rudbecks søstersønner, og hans forvirrede tankegang er syvdoblet hos dem.

Mellem dette og de foregående breve ligger c. ½ år, begrundet i bægge korrespondenters forandrede forhold. Ved en konsistoriums-beslutning af 19/5 1694 vedtoges det at sende en erudit studiosus til Stettin for at tage imod det bibliotek, som orientalisten A. Muller Greiffenhagen på visse betingelser havde tilbudt Københavns universitet, og dette hverv overdroges Arnas Magnæus Islandus. Dette gav A. M. anledning til en udenlandsrejse, som varede over 2 år. Da universitetet kun betalte A. M. 50 rdl., er det rimeligt, at han, som en samtidig brevskriver udtrykker sig, »er reist udenlands paa Obersecretaire Moths pung«. Det fremgår dog af A. M.s følgende breve, at han har haft flere andre patroner, og nogle ytringer kunde tyde på, at han også efter bibliotekssagens afslutning har haft forretninger at besørge. Af bibliotekets regnskab for 11. juni 1693 til 11. juni 1694 ses det, at foruden 50 rdl. til »A. M.s rejse efter bøger« er der købt for 45 rdl. matematiske manuskripter (deribl. T. Brahes observationer) — muligvis ved A. M. T. måtte i foråret 1694 rejse til København for at fa ordnet dels udbetalingen af sin gage, dels udgivelsen af Orcades. Her blev han vinteren over, og da det stadig trak ud med redaktionen af de for Orcades bestemte pantebreve, lod han som første arbejde 1695 trykke den lille Færøernes historie (Commentatio Historica de rebus Færeysium). For denne tid er kun undtagelsesvis noget indført i kopibogen, og Asg. Jönssons hånd forekommer ikke mellem 6/3 94 og 31/7 95.

Monsieur!

Stetin d. 28. Julii —94.

Ydur mun þikia eg seirn ad enda mitt loford um ad skrifa, þar er og nockud um; ordsökin er, ad eg hefi so mikid haftt ad giöra med eitt og annad lapparie, sem þo er litils verdt. I Rostock er einginn hlutur verdur ad sia nema mennirnir og þeir þo flester so og so. Hier i Stetin sier betur ut, þo er hier lited ad læra, og sieu hin academien hier i þydverskunni ecki betri, þa veit eg varla, hvad vorir landsmenn ur Danmorku vilia hingad nema ad syna sig og siá adra. Þad eg her i Stetin firir Academiet utrietta atti, verdr ad öngu, vona þvi med firsta ad tá ordlof ad reisa vidara hen ad Saxen. Hier i Stetin hefi eg til láns haftt eitt gamallt Mscript, hefr nockud líted um Svía, eckert um oss. Svensker taka nu til ad liuga upp gömlum sögum og nummis med runa bokstöfum á; brædur tveir, Nic. og Petrus Salani, hafa 1691 disputerad til Uppsal, sa firre de Gladio Scythico, sa seirne de veris gentis Gothicæ sedibus; i sinu opere hefr Nicolaus citerad nockrum sinnum Hramers ogs. 180 Hjalms Sögu skrifada i Runum uppa Islendsku (ad vera á), sá seirne, Petrus, fragmentum MSti. Runic, hvar inne stendr, ad Zamolxes hafi vered i Svía ríki og hialpad þienara sinum til ad verda herser a Glæses völlum (hlæed nu ei); hann hefr og tvo numinos Runicos þar afrissada, annan Attilæ Regis Sveciæ, annan Sivari Haldani filii; þetta allt hia hvörumtveggia med Runum i Islendsku so bagadre og rangre, ad madr kann ad þreifa a lígenne. Þetta mætte Monsr. Sperling¹ fá ad vita, og fra mier þienustusamlega heilsast, ef þesse sedill finnur Monsr. i Kaupenh., sem eg vona. Þa Monsr. mier tilskrifar (hvad ei gillder firr enn um 3 vikur eda mánud, þvi stort firre kiem eg ei til Leipzig, og annarsstadar er ei a mig ad hitta), bad eg þar filgde med su vísa ur Ynglingatale, sem talar um Adils kong, accurat skrifud; hun er ad fá i Kaupenh. hia Sperling, og sidan þæi eg utskriffit af þeirri sömu ur bádum þeim exemplörum, sem Monsr. hefr i Noregi, þa leligheit falla. Monsr. Lercqve hia Hr. Ober-Secr. Moth befordrar min brief, ef þau eru ei miög stöR. Eg villde og vel vita, hvörnin Monsieurs erendagiörder ganga; oska vel sie. Ecke er ad nefna, ad madur fae hier neirn bokhandlara til ad uppleggia eirn bokstaf; hvörninn þad er annarsstadar, skal eg sidan skrifa. Þetta er nu þad eg hefi ad skrifa i þetta sinn, oska so ad endingu allrar velgeingne og luckulegrar reisu, ad tillagdre minne þienustusamlegre qvediusendingu til Monsrs. kiærustu (þa hana afftr finnr), Monsr. Hegelund, Monsr. Hans Claussen oc allra annarra godra vina, forblifande i det öfrige Monsr.

12*

Hans tienstærbödigste tiener
Arne Magnussen.

Magnússon, Arní , *Arne Magnussen - Brevveksling med Torfæus (Þormóður Torfason)*,

Firnnefndir Salani eru systursynir Rudbeks, og er hans þvættings ande revera siöfalldadadur [i þeim], sem af disputatium siast kann.

A Monsieur Monsr. Thormod Torfvesen
Historjen du Roy
A Copenhague
per couvert.

At aflegge til Sal. hr. Foder-Marschalks enkes tvers ofver for Holmens kirke.